

Příloha č. 12

Rozhovor s učitelkou Archy paní A. V.

Máte dlouhodobější učitelskou zkušenost ze dvou základních škol v regionu, můžete tedy porovnávat.

Zaměříme se na oblast respektování osobnosti dítěte. Máte pocit, že v této oblasti patří ZŠ Archa k referenčním školám? Můžete porovnat situaci na současném a předchozím působišti?

V Arše myslím platí stoprocentně, že je respektována osobnost dítěte. Děti jsou podporovány ve sdělování pocitů, jak se cítí v dané situaci, co je jim příjemné, nepříjemné. Učí se zdvořile vyjádřit nesouhlas, jejich názor je brán vážně. Proto pro ně má smysl se učit jej formulovat. Už od první třídy se této problematice dává velký prostor. Často děti mají možnost zvolit si způsob práce, který jim vyhovuje.

V klasické spádové škole, kde jsem učila dříve, tohle bylo zcela výjimečné. Děti se na jejich názor nikdo moc neptal, a pokud ano, byly z toho tak zaskočené, že někdy ani nevěděly, jak jej formulovat, nebo se bály, že z toho budou mít nepříjemnosti. Často dokázaly popsat věci jen jako naprosto báječné, nebo naprosto hrozné. Nic mezi tím. Otázku, jak se při něčem cítily, jak něco prožívaly, jsem tam nezaslechla téměř nikdy. Možnost zvolit si jiný způsob práce bylo také spíš něco výjimečného.

Dokážete odhadnout a popsat, kterými prostředky a opatřeními se škola snaží naplňovat potřeby žáků? Pokuste se zamyslet, co pro to dělá v těchto oblastech: potřeby sociální, emocionální, kognitivní a fyzické.

V rámci uspokojování fyzických potřeb děti mohou během vyučování samy odcházet na toaletu, jen si dají na lavici lístek s nápisem WC, stejným způsobem se mohou jít do kuchyňky napít i během hodiny. Snažíme se hlídat správné sezení, máme nastavitelné židle podle výšky dítěte. O velké přestávce a polední pauze mohou děti vyběhnout na hřiště, na terasu nebo hrát ve třídě společenské hry.

Při vyučování si děti často mohou zvolit, zda budou pracovat samostatně, nebo společně s ostatními. Často mohou zadaný úkol řešit se spolužákem nebo ve skupině tří až čtyř dětí. Někdy si členy skupiny mohou zvolit, jindy se musí pokusit pracovat ve skupinách předem určených od vyučujícího. Někdy si mohou vybrat, jaký úkol budou řešit dříve a jaký později. Tím, že si vyzkouší různé způsoby a metody učení, si samy vyzkouší a ověří, jaký způsob poznávání jim vyhovuje nejlépe.

Potřeby emocionální jsou uspokojovány např. díky AHA – kroužku, který probíhá poslední hodinu v pátek. Povídáme si s dětmi nejen o tom, co se za týden naučily, ale jak se při daných činnostech cítily, co jim bylo příjemné, nepříjemné. Snažíme se pak na tyto jejich postřehy reagovat, brát je vážně. Často používáme v hodinách tzv. „teploměr“ – jak se mi něco líbilo/nelíbilo děti ukazují zvednutím ruky, není k tomu potřeba slov. Po ukončení skupinové práce se obvykle ptáme skupinek: Jak se vám pracovalo a proč? Bylo snadné se domluvit?

Každý čtvrtrok, poté, co žáci dostanou vysvědčení či čtvrtletní hodnocení, píší evaluaci uplynulého čtvrtroku.

Zde odpovídají na otázky typu:

- Co by ti pomohlo při učení v daném předmětu?
- Co ses naučil v tomto předmětu?
- Rozumíš tomu, co po tobě vyučující chce?
- Jaký způsob poznávání ti nejvíc vyhovuje?

Škola je společenství dětí, vznikají zde kamarádství, ale také spory nebo hádky mezi dětmi. Snažíme se děti naučit, jak problém pojmenovat, a podporujeme je v tom, aby samy navrhly řešení. Někdy toho jsou schopny, někdy ne, pak jim řešení nabídneme. Podle situace řešíme problém jen s dětmi, kterých se to týká, nebo svoláme komunitní kruh, pokud vidíme, že je to potřeba. Pak učivo jde chvíli stranou, děti v tu chvíli stejně mají plnou hlavu svých starostí a na výuku se nesoustředí. Děti za nevhodné chování netrestáme poznámkami, neudělujeme pochvaly, ale hovoříme s nimi, chceme znát jejich názor, popisujeme, jak jejich čin případně mohl někomu ublížit. V závažných případech svoláme schůzku s rodiči nebo schůzku ve třech (rodič, žák, učitel). Tento způsob se nám velmi osvědčil. Většina pedagogů prošla seminářem Respektovat a být respektován.

Máte pocit, že se systém vyvíjí a škola se snaží ho dále vylepšovat?

Ano, mám pocit, že vedení školy neustále reaguje na problémové situace, do kterých se dostáváme, nebo na připomínky z řad rodičů. V poslední době jsme všichni pedagogové např. prošli školením o formativním hodnocení, protože v předcházející době nám někteří rodiče sdělovali, že ze slovního hodnocení úplně nepoznají, jak na tom jejich dítě vlastně je.

K jakému konkrétnímu posunu v komunikaci směrem k dětem podle vás například došlo v období posledního roku?

Největší posun za poslední rok vidím právě ve snaze učitelů psát vysvědčení ne hodnotícím, ale formativním způsobem. Aby dítě vědělo, na čem má více pracovat, kde by se mohlo a mělo zlepšit. Toto se samozřejmě stále učíme.

Učitelé také díky pobídce ze strany vedení školy vypracovali na začátku tohoto školního roku pro děti plán, co je ve školním roce v daném předmětu čeká. Aby věděly, co už dokázaly a kolik jim toho ještě zbývá. Nejde o tematický plán určený učiteli, ale plán přímo pro žáka. Je tomu přizpůsobena jeho grafická podoba i volba použitých výrazů, pokud možno srozumitelných dětem.

Děkuji za rozhovor.

